

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

**Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie
za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

INFORMACJA O ZAWODZIE

Sanitariusz szpitalny

(532904)

**Pracownicy opieki osobistej w ochronie zdrowia
i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani**

Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej rozpowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

INFORMACJA O ZAWODZIE

Sanitariusz szpitalny (532904)

**Pracownicy opieki osobistej w ochronie zdrowia
i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani**

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy

Publikacja opracowana w ramach projektu **Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Oś priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.4 Modernizacja publicznych i niepublicznych służb zatrudnienia oraz lepsze dostosowanie ich do potrzeb rynku pracy

PROJEKT NR: POWR.02.04.00-00-0060/16-00

Partnerzy projektu INFODORADCA+:

- DORADCA Consultants Ltd Sp. z o.o., Gdynia
- Instytut Technologii Eksploatacji – Państwowy Instytut Badawczy, Radom
- Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa
- Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa
- PBS Sp. z o.o., Sopot

INFORMACJA O ZAWODZIE

Sanitariusz szpitalny (532904)

© Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy, Warszawa 2018

Kopiowanie i rozpowszechnianie w całości lub w części dozwolone wyłącznie za podaniem źródła.

ISBN 978-83-7789-495-8 [566]

Publikacja bezpłatna

Zdjęcie na okładce autorskie wykonane przez zespół ekspercki.

SPIS TREŚCI

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU	3
1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności).....	3
1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu.....	3
1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD	3
1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący.....	3
2. OPIS ZAWODU.....	4
2.1. Synteza zawodu.....	4
2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania	4
2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy).....	5
2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne.....	5
2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie.....	7
2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji	7
2.7. Zawody pokrewne	8
3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE	8
3.1. Zadania zawodowe	8
3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Świadczenie usług pielęgnacyjno-higienicznych względem pacjenta i w jego otoczeniu.....	8
3.3. Kompetencje społeczne.....	10
3.4. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.....	10
3.5. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji.....	11
4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO.....	11
4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie	11
4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu	12
4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów	13
4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.....	14
5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)	14
6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE	14
7. SŁOWNIK POJĘĆ	16
7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)	16
7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)	18

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU

1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności)

Sanitariusz szpitalny 532904

1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu

- Opiekun.
- Salowy.
- Sanitariusz.

1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD

W Międzynarodowym Standardzie Klasyfikacji Zawodów ISCO-08 odpowiada grupie:

- 5239 Personal care workers in health services not elsewhere classified.

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007):

- Sekcja Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna.

1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący

Notka metodologiczna

Opis informacji o zawodzie opracowano na podstawie:

- analizy źródeł (akty prawne, klasyfikacje krajowe, międzynarodowe) oraz źródeł internetowych, analizy opisu zawodu zamieszczonego w wyszukiwarce opisów zawodów na Portalu Publicznych Służb Zatrudnienia,
- badań ankietowych prowadzonych w projekcie INFODORADCA+ w marcu 2019 r.,
- zebranych opinii od recenzentów, członków panelu ewaluacyjnego oraz zespołu ds. walidacji i jakości informacji o zawodach.

Autorzy i eksperci opiniujący

Zespół Ekspertki:

- Łukasz Jabłoński – Szpital Matki Bożej Nieustającej Pomocy, Wołomin.
- Maria Kowalczyk – Centralny Instytut Ochrony Pracy – PIB, Warszawa.
- Barbara Łukomska – Centralny Instytut Ochrony Pracy – PIB, Warszawa.
- Beata Maliszewska – Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Kraków Południe, Kraków.

Zespół ds. walidacji i jakości informacji o zawodzie:

- Łukasz Baka – Centralny Instytut Ochrony Pracy – PIB, Warszawa.
- Maria Konarska – Centralny Instytut Ochrony Pracy – PIB, Warszawa.
- Małgorzata Przybyszewska – Centralny Instytut Ochrony Pracy – PIB, Warszawa.
- Jolanta Religa – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Krzysztof Symela – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Agnieszka Szczechura – Centralny Instytut Ochrony Pracy – PIB, Warszawa.

Recenzenci:

- Anna Owsicka – Centrum Edukacji Siódemka, Rybnik.
- Urszula Parszewska – Radomski Szpital Specjalistyczny, Radom.

Panel ewaluacyjny – przedstawiciele partnerów społecznych:

- Narcyza Baczevska – Zespół Policealnych Szkół Medyczno-Społecznych, Bytom.
- Renata Górna – Ogólnopolskie Porozumienia Związków Zawodowych, Warszawa.

Data(rok)opracowania opisu informacji o zawodzie: 2019 r.

WAŻNE:

W tekście opisu informacji o zawodzie występują podkreślenia wybranych określeń wraz z indeksem górnym, który wskazuje numer definicji w słowniku branżowym w punkcie 7.2.

2. OPIS ZAWODU

2.1. Synteza zawodu

Sanitariusz szpitalny udziela pomocy personelowi szpitala w pielęgowaniu chorych. Jego zadaniem jest dbanie o higienę osobistą⁴ chorych, pomoc w transporcie, utrzymywanie w czystości sal chorych oraz innych powierzonych mu pomieszczeń.

2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania

Opis pracy

Sanitariusz szpitalny wykonuje pracę, która ma na celu opiekę nad pacjentami, polegającą na dbaniu o ich higienę, pomocy w karmieniu, w przemieszczaniu się, a także utrzymanie w czystości i porządku sal pacjentów, korytarzy, łazienek i powierzonego sprzętu. W swojej działalności trudni się również transportowaniem chorych na zabiegi, badania i odwożeniem ich do sali szpitalnej. W przypadku śmierci pacjenta zajmuje się transportem zwłok. Działa zgodnie z etyką zawodową³ i poszanowaniem praw pacjenta.

WAŻNE:

Sanitariusz szpitalny nie jest uprawniony do wykonywania przy pacjencie czynności medycznych, a wykonuje jedynie czynności pielęgnacyjne i opiekuńcze.

Sposoby wykonywania pracy

Sanitariusz szpitalny wykonuje pracę fizyczną z zastosowaniem odpowiednich narzędzi i sprzętu. Jego praca polega m.in. na:

- przygotowaniu i transportowaniu chorych na zabiegi i badania diagnostyczne¹,
- dbaniu o higienę chorych,
- utrzymywaniu w czystości sprzętu i pomieszczeń,
- dezynfekowaniu narzędzi i pomieszczeń,
- pomaganiu w karmieniu pacjentów,
- wywożeniu zwłok,
- uzupełnianiu środków higienicznych,
- transportowaniu materiałów biologicznych, bielizny i odpadów,
- prowadzeniu dokumentacji z wykonanych czynności.

Zawód wykonywany jest przez kobiety i mężczyzn.

Więcej szczegółowych informacji znajduje się w sekcjach: 3.1. Zadania zawodowe oraz 3.2. Kompetencja zawodowa.

2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)

Warunki pracy

Sanitariusz szpitalny pracuje w pomieszczeniach zamkniętych różnego rodzaju podmiotów leczniczych, w budynkach posiadających schody i windy. Pomieszczenia są zwykle klimatyzowane.

Praca z reguły wykonywana jest na stojąco, ale również w pozycji wymuszonej związanej z przemieszczaniem ludzi, różnych elementów i materiałów. Wymaga noszenia odzieży ochronnej.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie.

Wykorzystywane maszyny i narzędzia pracy

Sanitariusz szpitalny w działalności zawodowej wykorzystuje m.in.:

- nosze leżące,
- wózki inwalidzkie,
- kaczki i baseny,
- łóżka szpitalne na kółkach,
- wózki do przewożenia materiałów biologicznych, bielizny,
- środki ochrony indywidualnej (rękawice, maseczki antyalergiczne itp.),
- sprzęt czyszczący i środki czystości, środki dezynfekujące.

Organizacja pracy

Praca **sanitariusza szpitalnego** wykonywana jest zazwyczaj w systemie dwuzmianowym (po 12 godzin). Pracownik w tym zawodzie realizuje swoje zadania indywidualnie albo w 2-3-osobowych zespołach, w systemie dyżurów nocnych i dziennych, również w soboty, niedziele i święta.

Osoba pracująca w zawodzie sanitariusz szpitalny jest w stałym kontakcie z pacjentami, a także z pozostałymi pracownikami placówki leczniczej (m.in. pielęgniarkami, lekarzami). Pracuje pod ich nadzorem.

Zagrożenia mające wpływ na bezpieczeństwo pracy człowieka

Sanitariusz szpitalny podczas swojej pracy jest narażony na różne czynniki mające wpływ na bezpieczeństwo. Należą do nich m.in.:

- choroby narządów ruchu spowodowane podnoszeniem ciężarów i wymuszoną pozycją ciała,
- alergie,
- infekcje,
- choroby zakaźne,
- promieniowanie jonizujące,
- przemoc słowna i fizyczna ze strony pacjentów i osób trzecich.

2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne

Wymagania psychofizyczne

Dla pracownika wykonującego zawód **sanitariusz szpitalny** ważne są:

w kategorii wymagań fizycznych

- ogólna wydolność fizyczna,
- sprawność układu kostno-stawowego,
- sprawność układu mięśniowego,
- sprawność narządu wzroku,
- sprawność narządu słuchu,

- sprawność zmysłu węchu,
- sprawność zmysłu smaku,
- sprawność zmysłu dotyku,
- sprawność narządów równowagi;

w kategorii sprawności sensomotorycznych

- ostrość słuchu,
- ostrość wzroku,
- rozróżnianie barw,
- zmysł równowagi,
- czucie dotykowe,
- czucie smakowe,
- powonienie,
- koordynacja wzrokowo-ruchowa,
- szybki refleks,
- spostrzegawczość,
- zręczność rąk,
- zręczność palców;

w kategorii sprawności i zdolności

- zdolność do przestrzegania reguł, przepisów i standardów,
- zdolność nawiązywania kontaktu z ludźmi,
- predyspozycje do postępowania z ludźmi;

w kategorii cech osobowościowych

- gotowość do współdziałania,
- gotowość podporządkowania się,
- gotowość do pracy indywidualnej,
- gotowość do pracy w różnych warunkach środowiskowych,
- komunikatywność,
- operatywność i skuteczność,
- odporność emocjonalna,
- empatia,
- szacunek dla godności człowieka,
- serdeczność,
- tolerancyjność,
- dokładność,
- Zamiatowanie do ładu i porządku.

Więcej informacji znajduje się w sekcjach: 3.3. Kompetencje społeczne; 3.4. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.

Wymagania zdrowotne

W zawodzie **sanitariusz szpitalny** wymagana jest silna budowa ciała, sprawność fizyczna i wysoka ogólna wydolność, ponieważ praca wiąże się niejednokrotnie z podnoszeniem pacjentów leżących i ich transportem na wózkach i łózkach oraz niekiedy z koniecznością obezwładnienia pacjenta niekontrolującego własnego agresywnego zachowania.

Sanitariusz musi wykazywać się dobrym słuchem (czasem trzeba zrozumieć pacjenta, który ma trudności z mówieniem), wzrokiem, zmysłem równowagi i koordynacji wzrokowo-ruchowej. Przydatny jest także szybki refleks.

Pod względem wydatku energetycznego praca w tym zawodzie należy do średnio ciężkich. Nie występują w niej specyficzne obciążenia umysłowe.

Przeciwwskazaniami do pracy w zawodzie są:

- niektóre choroby psychiczne,
- nosicielstwo chorób zakaźnych.

WAŻNE:

O stanie zdrowia i ewentualnych przeciwwskazaniach do wykonywania zawodu orzeka lekarz medycyny pracy.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.

2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Wykształcenie niezbędne do podjęcia pracy w zawodzie

Obecnie (2019 r.) w zawodzie **sanitariusz szpitalny** nie ma wymagań odnośnie niezbędnego wykształcenia.

Pracodawcy preferują osoby z wykształceniem na poziomie średnim (szkoła policealna) w zawodzie szkolnym (pokrewnym) opiekun medyczny.

Tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Podjęcie pracy w zawodzie **sanitariusz szpitalny** ułatwiają:

- dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe w pokrewnym zawodzie szkolnym opiekun medyczny,
- świadectwo potwierdzające kwalifikację MS.04 Świadczenie usług opiekuńczych osobie chorej i niesamodzielnej.

Pracę w zawodzie może wykonywać osoba, która:

- została przyuczona do zawodu,
- uzyskała doświadczenie w trakcie wykonywania prac w zawodzie, lub
- odbyła kurs kwalifikacyjny dla sanitariuszy (obejmuje 240 godzin zajęć) oraz szkolenia stanowiskowe i BHP zorganizowane przez pracodawcę.

Dodatkowym atutem przy zatrudnianiu w zawodzie sanitariusz szpitalny może być suplement Europass (w języku polskim i angielskim), wydawany na prośbę zainteresowanego przez Okręgowe Komisje Egzaminacyjne.

Pracodawcy cenią praktykę w branży. Atutami przy zatrudnieniu osoby w zawodzie sanitariusz szpitalny są referencje pracodawców, potwierdzające posiadane umiejętności i doświadczenie.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu.

2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji

Możliwości rozwoju zawodowego i awansu

Sanitariusz szpitalny ma możliwość:

- rozpocząć pracę jako stażysta/praktykant w zawodzie opiekun medyczny, a następnie wraz z nabyciem doświadczenia zawodowego awansować na samodzielne stanowisko,
- po nabyciu doświadczenia zawodowego, posiadając zdolności organizacyjne oraz umiejętność pracy z ludźmi – awansować na stanowisko osoby nadzorującej pracę małego zespołu pracowników, np. koordynatora zmiany,

- kształcić się w liceum ogólnokształcącym dla dorosłych, a następnie po zdaniu matury i ewentualnym ukończeniu uczelni wyższej (np. na kierunku pielęgniarstwo) awansować na stanowisko kierownicze,
- podnosić swoje kwalifikacje poprzez ukończenie specjalistycznych szkoleń.

Możliwości potwierdzania kompetencji

Obecnie (2019 r.) nie ma możliwości potwierdzania kompetencji zawodowych w zawodzie **sanitariusz szpitalny** w edukacji formalnej oraz pozaformalnej.

Okręgowe Komisje Egzaminacyjne oferują możliwość potwierdzania kompetencji zawodowej przydatnej w zawodzie sanitariusz szpitalny, wyodrębnionej w zawodzie pokrewnym opiekun medyczny, w zakresie kwalifikacji MS.04 Świadczenie usług opiekuńczych osobie chorej i niesamodzielnej.

Więcej informacji można uzyskać w Bazie Usług Rozwojowych <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl> oraz Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

2.7. Zawody pokrewne

Osoba zatrudniona w zawodzie **sanitariusz szpitalny** może rozszerzać swoje kompetencje zawodowe w zawodzie pokrewnym:

Nazwa zawodu pokrewnego zgodnie z Klasyfikacją zawodów i specjalności	Kod zawodu
Opiekun medyczny ^S	532102

3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE

3.1. Zadania zawodowe

Pracownik w zawodzie **sanitariusz szpitalny** wykonuje różnorodne zadania, do których należą w szczególności:

- Z1 Sprzątanie i utrzymywanie w czystości powierzchni i pomieszczeń powierzonych opiece.
- Z2 Pomaganie przy czynnościach higienicznych i karmienie pacjentów.
- Z3 Transportowanie pacjentów.
- Z4 Pomaganie przy zabezpieczaniu pacjentów agresywnych i niebezpiecznych.
- Z5 Wypełnianie dokumentacji dotyczącej usług pielęgnacyjno-higienicznych pacjenta i jego otoczenia.

3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Świadczenie usług pielęgnacyjno-higienicznych względem pacjenta i w jego otoczeniu

Kompetencja zawodowa Kz1: Świadczenie usług pielęgnacyjno-higienicznych względem pacjenta i w jego otoczeniu obejmuje zestaw zadań zawodowych Z1, Z2, Z3, Z4, Z5, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z1 Sprzątanie i utrzymywanie w czystości powierzchni i pomieszczeń powierzonych opiece	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI– potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> Zasady zastosowania narzędzi, środków czystości i do dezynfekcji potrzebnych do pracy; Zasady działania planu higieny w placówce; Przepisy ochrony środowiska BHP i ppoż. dotyczące procedur porządkowych; Zasady segregacji odpadów medycznych i komunalnych zgodnie z zasadami BHP i ochrony środowiska; Procedury umieszczania odpadów medycznych, komunalnych w pojemnikach o odpowiednich kolorach. 	<ul style="list-style-type: none"> Przygotowywać i wykorzystywać odpowiednie narzędzia, środki czystości i środki do dezynfekcji podczas wykonywania pracy; Działać zgodnie z planem higieny w placówce; Przestrzegać zasad ochrony środowiska, BHP i ppoż.; Segregować odpady medyczne i komunalne zgodnie z zasadami BHP i ochrony środowiska; Umieszczać odpady w pojemnikach o odpowiednich kolorach.

Z2 Pomaganie przy czynnościach higienicznych i karmienie pacjentów	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI– potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> Zasady mycia, czesania, kąpania i ubierania pacjentów; Zasady profilaktyki przeciwoleżynowej; Techniki bezpiecznego karmienia pacjentów. 	<ul style="list-style-type: none"> Umyć, uczesać, wykąpać i ubrać niesamodzielnych pacjentów; Stosować pozycje ułożeniowe zabezpieczające pacjentów przed odleżynami; Nakarmić pacjentów zgodnie z zasadami etyki zawodowej.

Z3 Transportowanie pacjentów	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI– potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> Zasady transportu pacjentów zgodnie z zasadami BHP; Rodzaje środków służących do transportu pacjentów; Zasady transportu zwłok z zachowaniem etyki zawodowej i z zastosowaniem przepisów BHP. 	<ul style="list-style-type: none"> Transportować pacjentów zgodnie z zasadami BHP; Dobierać środek transportu w zależności od potrzeb i stanu pacjenta; Transportować zwłoki zgodnie z zasadami etyki zawodowej i przepisami BHP.

Z4 Pomaganie przy zabezpieczaniu pacjentów agresywnych i niebezpiecznych	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI– potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> Objawy agresji u pacjentów; Zasady zabezpieczania pacjentów agresywnych i niebezpiecznych; Techniki zabezpieczania pacjentów agresywnych i niebezpiecznych. 	<ul style="list-style-type: none"> Rozpoznawać zachowania agresywne i niebezpieczne; Zabezpieczać pacjentów agresywnych i niebezpiecznych; Uspokajać pacjentów agresywnych.

Z5 Wypełnianie dokumentacji dotyczącej usług pielęgnacyjno-higienicznych pacjenta i jego otoczenia	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI– potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> Zasady wypełniania i dokumentowania 	<ul style="list-style-type: none"> Wypełniać czytelnie i zrozumiale dokumentację;

<p>czynności;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Konieczność przechowywania zapisów; • Zasady zabezpieczania danych osobowych zgodnie z przepisami. 	<ul style="list-style-type: none"> • Przechowywać zgromadzoną dokumentację zgodnie z zasadami ustalonymi przez pracodawcę; • Zabezpieczać dane osobowe zgodnie z przepisami.
---	--

3.3. Kompetencje społeczne

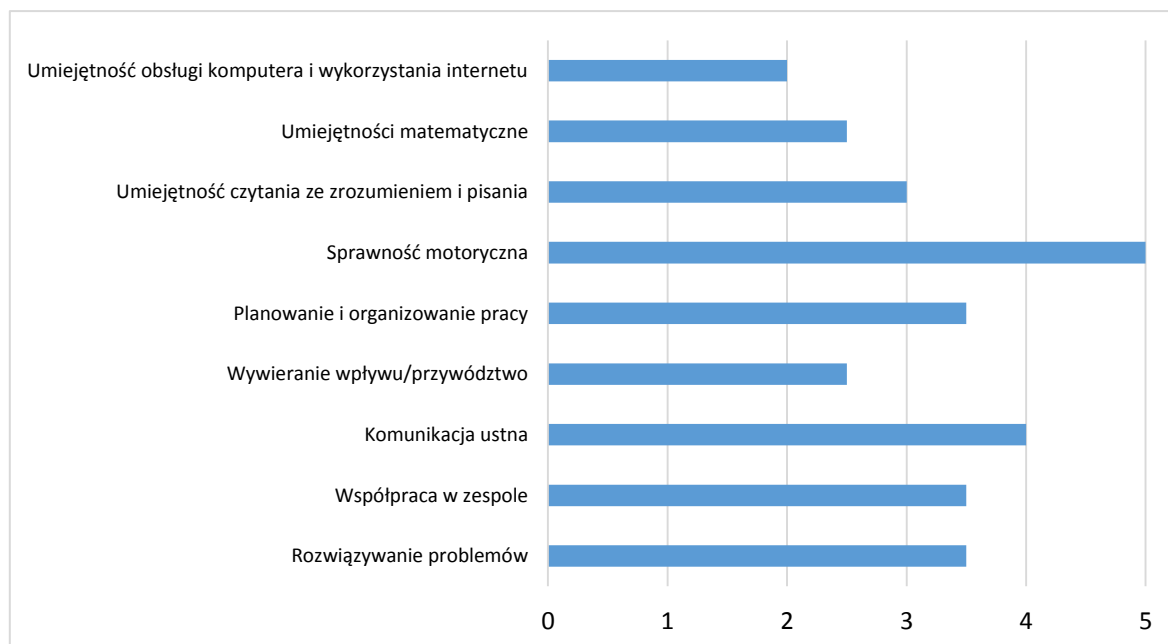
Pracownik w zawodzie **sanitariusz szpitalny** powinien posiadać kompetencje społeczne niezbędne do prawidłowego i skutecznego wykonywania zadań zawodowych.

W szczególności pracownik jest gotów do:

- Ponoszenia odpowiedzialności za skutki podejmowanych działań oraz za powierzony sprzęt i narzędzia, wykorzystywane na stanowisku pracy.
- Przestrzegania ogólnie przyjętych zachowań etycznych, zasad uczciwości, rzetelności oraz poufności.
- Okazywania podopiecznym empatii, komunikowania się z nimi poszanowaniem ich godności.
- Postępowania zgodnie z zakresem czynności na swoim stanowisku i przepisami BHP.
- Oceniania swoich działań oraz czynności wykonywanych w zakresie zadań sanitariusza szpitalnego.
- Racjonalnego oceniania zagrożenia zdrowia i życia oraz podejmowania działań adekwatnych do stopnia zagrożenia.

3.4. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu

Pracownik powinien posiadać zdolność właściwego wykonywania zadań zawodowych i predyspozycje do rozwoju zawodowego. Dlatego wymaga się od niego odpowiednich kompetencji kluczowych. Zostały one zilustrowane w formie profilu (rys. 1) ukazującego ważność kompetencji kluczowych dla zawodu **sanitariusz szpitalny**.

Rys. 1. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu **sanitariusz szpitalny**

Uwaga:

Wykaz kompetencji kluczowych opracowano na podstawie wykazu stosowanego w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – projekt PIAAC (OECD).

3.5. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji

Kompetencje zawodowe pracownika w zawodzie **sanitariusz szpitalny** nawiązują do opisów poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Opis zawodu, zadań zawodowych i wymagań kompetencyjnych może stanowić materiał informacyjny dla przygotowania (lub aktualizacji) opisów kwalifikacji wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (ZSK). Więcej informacji:

- Zintegrowany System Kwalifikacji: <https://www.kwalifikacje.gov.pl>
- Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji: <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO

4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie

Osoby poszukujące pracy w zawodzie **sanitariusz szpitalny** mają możliwość zatrudnienia m.in. w:

- szpitalach,
- zakładach opieki leczniczej⁶,
- domach pomocy społecznej²,
- hospicjach,
- ośrodkach rehabilitacji leczniczej⁵.

Obecnie (2019 r.) zapotrzebowanie na pracowników wykonujących zawód sanitariusz szpitalny jest zrównoważone i kształtuje się na stałym poziomie.

WAŻNE:

Zachęcamy do sprawdzenia dostępnych ofert pracy w **Centralnej Bazie Ofert Pracy**:
<http://oferty.praca.gov.pl>

Natomiast aktualizacje informacji o możliwościach zatrudnienia w zawodzie, przyszłe zapotrzebowanie na dany zawód na rynku pracy oraz dodatkowe informacje można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.03.2019]:

Ranking (monitoring) zawodów deficytowych i nadwyżkowych:

<http://mz.praca.gov.pl>

<https://www.gov.pl/web/rodzina/zawody-deficytowe-zrownowazone-i-nadwyzkowe>

Barometr zawodów: <https://barometrzwodow.pl>

Wojewódzkie obserwatoria rynku pracy:

Mazowieckie – <http://obserwatorium.mazowsze.pl>

Małopolskie – <https://www.obserwatorium.malopolska.pl>

Lubelskie – <http://lorp.wup.lublin.pl>

Regionalne Obserwatorium Rynku Pracy w Łodzi – <http://obserwatorium.wup.lodz.pl>

Pomorskie – <http://www.porp.pl>

Opolskie – <http://www.obserwatorium.opole.pl>

Wielkopolskie – <http://www.obserwatorium.wup.poznan.pl>

Zachodniopomorskie – <https://www.wup.pl/pl/dla-instytucji/zachodniopomorskie-obserwatorium-ryнку-pracy>

Podlaskie – <http://www.obserwatorium.up.podlasie.pl>

Zielona Linia. Centrum Informacyjne Służb Zatrudnienia:

<http://zielonalinia.gov.pl>

Portal Prognozowanie Zatrudnienia:

www.prognozowaniezatrudnienia.pl

Portal EU Skills Panorama:

<http://skillspanorama.cedefop.europa.eu/en>

Europejski portal mobilności zawodowej EURES:

<https://eures.praca.gov.pl>

<https://ec.europa.eu/eures/public/pl/homepage>

4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu

Kształcenie

Obecnie (2019 r.) w ramach systemu kształcenia zawodowego w Polsce nie przygotowuje się kandydatów do pracy w zawodzie **sanitariusz szpitalny**.

Kompetencje przydatne do wykonywania zawodu sanitariusz szpitalny można uzyskać, podejmując kształcenie:

- w szkole policealnej oferującej roczny cykl kształcenia w zawodzie opiekun medyczny,
- w ramach kwalifikacyjnego kursu zawodowego, w zakresie kwalifikacji MS.04 Świadczenie usług opiekuńczych osobie chorej i niesamodzielnej.

Kształcenie w zakresie kwalifikacyjnego kursu zawodowego (dla dorosłych) mogą prowadzić:

- publiczne szkoły zajmujące się kształceniem zawodowym,
- niepubliczne szkoły posiadające uprawnienia szkół publicznych i prowadzące kształcenie zawodowe,
- publiczne i niepubliczne placówki kształcenia ustawicznego, placówki kształcenia praktycznego, ośrodki doksztalcenia i doskonalenia zawodowego,
- instytucje rynku pracy prowadzące działalność edukacyjno-szkoleniową,
- podmioty prowadzące działalność oświatową na podstawie ustawy Prawo przedsiębiorców.

Kwalifikacje wyodrębnione w zawodzie pokrewnym opiekun medyczny potwierdzają (również w trybie eksternistycznym) Okręgowe Komisje Egzaminacyjne.

Osoby, które uzyskały powyższą kwalifikację, mają możliwość otrzymania również suplementu Europass (w języku polskim i angielskim), wydawanego na prośbę zainteresowanego przez Okręgowe Komisje Egzaminacyjne (do dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe), co ma istotne znaczenie w przypadku poszukiwania pracy za granicą.

WAŻNE:

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 lutego 2019 r. w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego, które wchodzi w życie od 1 września 2019 r., ulegają zmianie dotychczasowe symbole kwalifikacji wyodrębnione w zawodach szkolnictwa zawodowego, na kody składające się z trzech wielkich liter, wskazujących na przyporządkowanie do jednej z 32 branż, występujących w klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego. Zmianie uległy również nazwy niektórych z dotychczasowych kwalifikacji. Nowa regulacja umożliwia prowadzenie kształcenia na kwalifikacyjnych kursach zawodowych lub na kursach umiejętności zawodowych.

Szkolenie

Pracodawcy we własnym zakresie prowadzą szkolenia pracowników w zawodzie **sanitariusz szpitalny** w celu wyposażenia ich w kompetencje wymagane na stanowisku pracy. jednym z wymogów wykonywania tego zawodu jest ukończenie kursu sanitariusz szpitalny.

Szkolenia doksztalcające mogą być oferowane również przez szkoły, ośrodki i centra kształcenia zawodowego oraz inne instytucje działające na rynku usług szkoleniowych.

Przykładowo tematyka szkoleń może dotyczyć:

- pielęgnacji osoby chorej,

- anatomii i fizjologii człowieka,
- kursu pierwszej pomocy,
- postępowania z agresywnym pacjentem.

Organizatorzy tych szkoleń poświadczają uzyskane przez uczestników kompetencje stosownymi certyfikatami/zaświadczeniami.

WAŻNE:

Więcej informacji o instytucjach oferujących kształcenie, szkolenie i/lub walidację kompetencji w ramach zawodu można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.03.2019]:

Szkolnictwo wyższe:

www.wyberzstudia.nauka.gov.pl

Szkolnictwo zawodowe:

<https://www.ore.edu.pl/category/ksztalcenie-zawodowe-i-ustawiczne>

<http://doradztwo.ore.edu.pl/wyberam-zawod>

<https://zrp.pl>

Szkolenia zawodowe:

Rejestr Instytucji Szkoleniowych – <http://www.stor.praca.gov.pl/portal/#/ris>

Baza Usług Rozwojowych – <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl>

Inne źródła danych:

Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji – <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

Bilans Kapitału Ludzkiego – <https://bkl.parp.gov.pl>

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji – <http://www.frse.org.pl>, <http://europass.org.pl>

Learning Opportunities and Qualifications in Europe – <https://ec.europa.eu/ploteus>

4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów

Wynagrodzenie (2019 r.) osób pracujących w zawodzie **sanitariusz szpitalny** wynosi około 2200 zł brutto miesięcznie w przeliczeniu na jeden etat.

Poziom wynagrodzeń osób wykonujących zawód sanitariusz szpitalny uzależniony jest m.in. od:

- stażu pracy,
- miejsca zatrudnienia,
- regionu zatrudnienia.

WAŻNE:

Zarobki osób wykonujących dany zawód/grupę zawodów są orientacyjne i mogą szybko stracić aktualność. Dlatego na bieżąco należy sprawdzać, jakie zarobki oferuje rynek pracy, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.03.2019]:

Wynagrodzenie w Polsce według danych GUS:

<http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/pracujacy-zatrudnieni-wynagrodzenia-koszty-pracy>

Przykładowe portale informujące o zarobkach:

<https://wynagrodzenia.pl/gus>

<https://wynagrodzenia.pl/kategoria/zarobki-na-stanowiskach-i-szczeblach>

<https://sedlak.pl/raporty-placowe>

<https://zarobki.pracuj.pl>

<https://www.forbes.pl/ogolnopolskie-badanie-wynagrodzen>

<https://www.kariera.pl/wynagrodzenia>

4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie

W zawodzie **sanitariusz szpitalny** możliwe jest zatrudnienie osób z niepełnosprawnościami.

Warunkiem niezbędnym jest identyfikacja indywidualnych barier, dostosowanie technicznych i organizacyjnych warunków środowiska oraz stanowiska pracy do potrzeb zatrudnienia osób:

- z dysfunkcją narządu słuchu (03-L), jeśli posiadana wada jest skorygowana aparatem słuchowym i nie utrudnia kontaktów interpersonalnych,
- z dysfunkcją narządu wzroku (04-O), jeśli posiadana wada jest skorygowana odpowiednimi szkłami optycznymi lub soczewkami kontaktowymi i umożliwia wykonywanie prac z odpowiednią dokładnością,
- z dysfunkcją narządu ruchu (05-R), pod warunkiem, że nie uniemożliwia wykonywania powierzonych obowiązków.

WAŻNE

Decyzja o zatrudnieniu osoby z jakimkolwiek rodzajem niepełnosprawności może być podjęta wyłącznie po indywidualnej konsultacji z lekarzem medycyny pracy.

5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)

Europejska klasyfikacja umiejętności/kompetencji, kwalifikacji i zawodów (European Skills/Competences, Qualifications and Occupations – ESCO) jest narzędziem łączącym rynek edukacji z rynkiem pracy. ESCO jest częścią strategii „Europa 2020”. W klasyfikacji określono i uszeregowano umiejętności, kompetencje, kwalifikacje i zawody istotne dla unijnego rynku pracy oraz kształcenia i szkolenia. Tworzenie europejskiego rynku pracy, a w przyszłości wspólnego obszaru kształcenia ustawicznego wymaga, aby zdobywane przez jednostki umiejętności oraz kwalifikacje były zrozumiałe oraz łatwo porównywalne między krajami, a także – by promowały mobilność wśród pracowników.

Obecnie (2019 r.) klasyfikacja ESCO jest dostępna w 27 językach (w 24 językach UE, islandzkim, norweskim i arabskim) za pośrednictwem platformy ESCO:

<https://ec.europa.eu/esco/portal/home>

Klasyfikacja ESCO została oparta na trzech filarach i pokazuje w sposób systematyczny relacje między nimi:

- **Zawody:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/occupation>
- **Umiejętności/Kompetencje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/skill>
- **Kwalifikacje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/qualification>

6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE

Podstawowe regulacje prawne:

Stan prawny na dzień: 31.03.2019 r.

- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 996, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 2153, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1265, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej dnia 15 lutego 2019 r. w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego (Dz. U. poz. 316).

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie (Dz. U. poz. 1663).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 marca 2017 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. poz. 860, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 marca 2017 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (Dz. U. poz. 622, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji o charakterze zawodowym – poziomy 1–8 (Dz. U. poz. 537).
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 227).
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 20 lipca 2011 r. w sprawie kwalifikacji wymaganych od pracowników na poszczególnych rodzajach stanowisk pracy w podmiotach leczniczych niebędących przedsiębiorcami (Dz. U. Nr 151, poz. 896).
- Obwieszczenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 marca 2019 r. w sprawie prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy (M.P. poz. 276).

Literatura branżowa:

- Buchfelder M., Buchfelder A.: Podręcznik pierwszej pomocy. PZWL, Warszawa 2014.
- Bzdęga J., Gębska-Kuczerowska A.: Epidemiologia w zdrowiu publicznym. PZWL, Warszawa 2010.
- Gronkiewicz M.: Pierwsza pomoc. Podręcznik dla studentów. PZWL, Warszawa 2014.
- Mikołajewska E.: Osoba ciężko chora lub niepełnosprawna w domu. Poradnik dla opiekunów. PZWL, Warszawa 2013.
- Opieka domowa długoterminowa nad osobami obłożnie chorymi, niepełnosprawnymi, starszymi. Podręcznik Opiekuna – Standardy Opieki. Instytut Opieki, Warszawa 2014.
- Sierakowska M., Wrońska I.: Edukacja zdrowotna w praktyce pielęgniarstwa. PZWL, Warszawa 2015.
- Wieczorkowska-Tobis K., Talarowska D.: Geriatria i pielęgniarstwo geriatryczne. PZWL, Warszawa 2018.

Zasoby internetowe [dostęp: 31.03.2019]:

- Barometr zawodów 2019. Raport podsumowujący badania w Polsce: https://barometrzwodow.pl/userfiles/Barometr/2019/raport_ogolnopolski_pl.pdf
- Baza danych standardów kwalifikacji/kompetencji zawodowych i modułowych programów szkoleń: <ftp://kwalifikacje.praca.gov.pl>
- Informator o egzaminie potwierdzającym kwalifikacje w zawodzie opiekun medyczny: https://cke.gov.pl/images/_EGZAMIN_ZAWODOWY/informatory/formula_2017/532102.pdf
- Poradnik Sanitariusz szpitalny - wymagania, obowiązki, kurs sanitariusza, zarobki https://www.praca.pl/poradniki/rynek-pracy/sanitariusz-szpitalny-wymagania,obowiazki,kurs-sanitariusza,zarobki_pr-2233.html
- Portal Asystent BHP: <https://asystentbhp.pl>
- Profesjonalny i kompetentny sanitariusz szpitalny: <http://www.solidarnosc.org.pl/sanitariusz/plan.php>
- Prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy: <http://monitorpolski.gov.pl/mp/2019/276/M2019000027601.pdf>
- Projekt Zintegrowany System Kwalifikacji: <http://kwalifikacje.edu.pl>

- Standardy orzecznictwa lekarskiego ZUS: <http://www.zus.pl/lekarze/publikacje/standardy-orzecznictwa-lekarskiego-zus>
- Wyszukiwarka opisów zawodów: <http://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci/wyszukiwarka-opisow-zawodow>
- Vademecum sanitariusza. Suplement: <http://www.equal.org.pl/download/produktAttachments/org1610suplement.pdf>

7. SŁOWNIK POJĘĆ

7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)

Nazwa pojęcia	Definicja pojęcia
Awans zawodowy	Wyróżnia się dwa podstawowe rodzaje awansu – pionowy oraz poziomy. Awans pionowy oznacza zmianę stanowiska na wyższe w hierarchii przedsiębiorstwa/organizacji oraz przyznanie wyższego wynagrodzenia i poszerzenie uprawnień, np. awans polegający na osiągnięciu wyższego stopnia wymagań formalnych w policji, w wojsku, mianowanie na wyższy stopień – awans nauczycielski. Awans poziomy oznacza zmianę stanowiska niepociągającą za sobą zmiany pozycji pracownika w hierarchii firmy, np. objęcie dodatkowego stanowiska przez pracownika, powierzenie nowych zadań, rozszerzenie uprawnień i zakresu podejmowanych decyzji.
Czynności zawodowe	Są to działania podejmowane w ramach zadania zawodowego i dające efekt w postaci realizacji celu przewidzianego w zadaniu zawodowym.
Edukacja formalna	Kształcenie realizowane przez publiczne i niepubliczne szkoły oraz inne podmioty systemu oświaty, uczelnie oraz inne podmioty systemu szkolnictwa wyższego w ramach programów, które prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych oraz kwalifikacji nadawanych po ukończeniu studiów podyplomowych (zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym) albo kwalifikacje w zawodzie (zgodnie z przepisami oświatowymi).
Edukacja pozaformalna	Kształcenie i szkolenie realizowane w ramach programów, które nie prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych lub kwalifikacji właściwych dla edukacji formalnej.
Efekty uczenia się	Wiedza, umiejętności oraz kompetencje społeczne nabyte w procesie uczenia się (w ramach edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne).
Europejskie Ramy Kwalifikacji (ERK)	Przyjęta w Unii Europejskiej struktura i opis poziomów kwalifikacji umożliwiające porównanie kwalifikacji uzyskiwanych w różnych państwach. W ERK wyróżniono 8 poziomów kwalifikacji opisywanych za pomocą efektów uczenia się (wiedza, umiejętności i kompetencje). ERK stanowi układ odniesienia do krajowych ram kwalifikacji, w tym do PRK.
Kody niepełnosprawności	Są symbolami rodzaju schorzenia, które ma decydujący wpływ na to, do jakich prac osoba niepełnosprawna może być kierowana, a do jakich nie powinna ze względu na jej zdrowie i skuteczność pracy na danym stanowisku. Podstawowe kody niepełnosprawności: 01-U upośledzenie umysłowe, 02-P choroby psychiczne, 03-L zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu, 04-O choroby narządu wzroku, 05-R upośledzenie narządu ruchu, 06-E epilepsja, 07-S choroby układu oddechowego i krążenia, 08-T choroby układu pokarmowego, 09-M choroby układu moczowo-płciowego, 10-N choroby neurologiczne, 11-I inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego, 12-C całościowe zaburzenia rozwojowe.
Kompetencje społeczne	Jest to rozwinięta w toku uczenia się zdolność kształtowania własnego rozwoju oraz autonomicznego i odpowiedzialnego uczestniczenia w życiu zawodowym i społecznym, z uwzględnieniem etycznego kontekstu własnego postępowania.

Kompetencje kluczowe	Są to kompetencje (połączenie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych) integracji społecznej i zatrudnienia potrzebne w życiu zawodowym i pozazawodowym oraz do bycia aktywnym obywatelem. Na potrzeby opracowania informacji o zawodach wyróżniono 9 kompetencji, które zostały wybrane i pogrupowane ze zbioru 15 kompetencji kluczowych wyodrębnionych w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – Projekt PIAAC prowadzonym cyklicznie przez OECD.
Kompetencja zawodowa	Jest to układ wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych do wykonywania, w ramach wydzielonego zakresu pracy w zawodzie zestawu zadań zawodowych. Posiadanie jednej lub kilku kompetencji zawodowych powinno umożliwić zatrudnienie na co najmniej jednym stanowisku pracy w zawodzie.
Kwalifikacja	Oznacza zestaw efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych nabytych w edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne, zgodnych z ustalonymi dla danej kwalifikacji wymaganiami, których osiągnięcie zostało sprawdzone w procesie walidacji oraz formalnie potwierdzone przez uprawniony podmiot certyfikujący. W Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji wyodrębniono 4 rodzaje kwalifikacji: pełne, częściowe, rynkowe i uregulowane.
Polska Rama Kwalifikacji (PRK)	Opis ośmiu wyodrębnionych w Polsce poziomów kwalifikacji odpowiadających odpowiednim poziomom Europejskich Ram Kwalifikacji sformułowany za pomocą ogólnych charakterystyk efektów uczenia się dla kwalifikacji na poszczególnych poziomach ujętych w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.
Potwierdzenie kompetencji	Jest to proces polegający na sprawdzeniu, czy kompetencje wymagane dla danej kwalifikacji zostały osiągnięte. Terminy o podobnym znaczeniu: „walidacja”, „egzaminowanie”. Proces ten prowadzi do certyfikacji – wydania przez upoważnioną instytucję „dyplomu”, „świadectwa”, „certyfikatu”.
Sektorowa Rama Kwalifikacji (SRK)	Opis poziomów kwalifikacji funkcjonujących w danym sektorze lub branży; poziomy Sektorowych Ram Kwalifikacji odpowiadają odpowiednim poziomom Polskiej Ramy Kwalifikacji.
Sprawności sensomotoryczne	Są to sprawności związane z funkcjonowaniem narządów zmysłów (wzroku, słuchu, smaku, powonienia, dotyku) oraz narządu ruchu (sprawność rąk, precyzja ruchów rąk, sprawność nóg, koordynacja wzrokowo-ruchowa itp.).
Stanowisko pracy	Jest to miejsce pracy w strukturze organizacyjnej, np. przedsiębiorstwa, instytucji, organizacji, w ramach którego pracownik wykonuje zadania zawodowe stale lub okresowo. Do prawidłowego wykonywania zadań na danym stanowisku pracy konieczne jest posiadanie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych właściwych dla kompetencji zawodowych wyodrębnionych w zawodzie.
Tytuł zawodowy	Jest przyznawany osobie, która udowodniła, że posiada określony zasób wiedzy i umiejętności potrzebny do wykonywania danego zawodu. W niektórych grupach zawodowych (technicy, lekarze, rzemieślnicy) istnieją ustawowo zadekretowane nazwy i hierarchie tych tytułów, podczas gdy w innych nie ma takich systemów. Przykładowo tytuły zawodowe uzyskiwane w szkołach i placówkach oświaty to: robotnik wykwalifikowany i technik, w rzemiośle: uczeń, czeladnik, mistrz, w kulturze fizycznej: trener, instruktor, menedżer sportu.
Umiejętności	Jest to przyswojona w procesie uczenia się zdolność do wykonywania zadań i rozwiązywania problemów właściwych dla dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Uprawnienia zawodowe	Oznaczają posiadanie prawa do wykonywania czynności zawodowych (zawodu), do których dostęp jest ograniczony poprzez przepisy prawne przewidujące konieczność posiadania odpowiedniego wykształcenia, spełnienia wymagań kwalifikacyjnych lub innych dodatkowych wymagań.
Uczenie się nieformalne	Uzyskiwanie efektów uczenia się poprzez różnego rodzaju aktywność poza edukacją formalną i edukacją pozaformalną, w tym poprzez samouczenie się i doświadczenie uzyskane w pracy.
Walidacja	Oznacza sprawdzenie, czy osoba ubiegająca się o nadanie określonej kwalifikacji, niezależnie od sposobu uczenia się (edukacja formalna, pozaformalna i uczenie się nieformalne) tej osoby, osiągnęła wyodrębnioną część lub całość efektów uczenia się wymaganych dla tej kwalifikacji.
Wiedza	Jest to zbiór opisów obiektów i faktów, zasad, teorii oraz praktyk przyswojonych w procesie uczenia się, odnoszących się do dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.

Wykształcenie	Oznacza rezultat procesu kształcenia w zakresie ogólnym i specjalistycznym charakteryzowany na podstawie: <ul style="list-style-type: none"> – poziomu wykształcenia odpowiadającego poziomowi ukończonej szkoły (np. wykształcenie: podstawowe, gimnazjalne, ponadpodstawowe, ponadgimnazjalne, czeladnicze, policealne, wyższe (pierwszy, drugi i trzeci stopień), – profilu wykształcenia (ukończonej szkoły) lub dziedziny wykształcenia (kierunek lub kierunek i specjalność ukończonej szkoły wyższej lub wyższej szkoły zawodowej).
Zadanie zawodowe	Jest to logiczny wycinek lub etap pracy w ramach zawodu o wyraźnie określonym początku i końcu wykonywany na stanowisku pracy. Na zadanie zawodowe składa się układ czynności zawodowych powiązanych jednym celem, kończący się określonym wytworem, usługą lub istotną decyzją. W wyniku podziału pracy każdy zawód różni się wykonywanymi zadaniami, na które składają się czynności zawodowe.
Zawód	Jest to zbiór zadań zawodowych wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji i kompetencji (wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych), zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Wykonywanie zawodu stanowi źródło utrzymania.
Zintegrowany System Kwalifikacji (ZSK)	Wyodrębniona część Krajowego Systemu Kwalifikacji, w której obowiązują określone w ustawie standardy opisywania kwalifikacji oraz przypisywania poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji do kwalifikacji, zasady włączania kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji i ich ewidencjonowania w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji (ZRK), a także zasady i standardy certyfikowania kwalifikacji oraz zapewniania jakości nadawania kwalifikacji. Informacje o ZSK są dostępne pod adresem: https://www.kwalifikacje.gov.pl
Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji (ZRK)	Rejestr publiczny prowadzony w systemie teleinformatycznym ewidencjonujący kwalifikacje włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Informacje o ZRK są dostępne pod adresem: https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl

7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)

Lp.	Nazwa pojęcia	Definicja	Źródło
1	Badanie diagnostyczne	Badanie mające na celu osiągnięcie wiedzy na temat stanu zdrowia pacjenta, np. badanie usg, tomografia komputerowa, badanie rtg.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Wielki słownik języka polskiego. PWN, Warszawa 2018
2	Dom pomocy społecznej	Placówka świadcząca usługi bytowe, opiekuńcze, wspomagające i edukacyjne na poziomie obowiązującego standardu, przeznaczona dla osób wymagających całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogących samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20180001508/U/D20181508Lj.pdf [dostęp: 31.03.2019]
3	Etyka zawodowa	Wytycza określone obowiązki moralne, zarówno dotyczące czynności wynikających bezpośrednio z wykonywania danego zawodu, ale także związanych z nim społecznych stosunków zawodowych.	http://www.equal.org.pl/download/produktAttachments/org1610suplement.pdf [dostęp: 31.03.2019]
4	Higiena osobista	Dział higieny człowieka, na którą składa się higiena skóry i jej wytworów, poszczególnych układów i narządów, higiena psychiczna, higiena narządów zmysłów.	http://www.equal.org.pl/download/produktAttachments/org1610suplement.pdf [dostęp: 31.03.2019]

5	Ośrodek rehabilitacji leczniczej	Instytucja, w której chorzy, np. po wypadkach bądź chorobach, takich jak udar, dochodzą do poprawy sprawności motorycznej. Ośrodki rehabilitacji leczniczej sprawują opiekę dzienną nad pacjentami, których stan zdrowia nie pozwala na rehabilitację w warunkach ambulatoryjnych. Stacjonarne ośrodki rehabilitacji zajmują się pacjentami, którzy ze względu na kontynuację leczenia wymagają kompleksowych świadczeń rehabilitacyjnych oraz całodobowego nadzoru lekarskiego i pielęgniarskiego.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Wielki słownik języka polskiego. PWN, Warszawa 2018
6	Zakład opieki leczniczej	Jednostka organizacyjna zakładu leczniczego, w którym podmiot leczniczy udziela stacjonarnie i całodobowo świadczeń zdrowotnych innych niż szpitalne, które obejmują swoim zakresem pielęgnację, opiekę i rehabilitację pacjentów niewymagających hospitalizacji.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: http://stat.gov.pl [dostęp: 31.03.2019]

ZASTOSOWANIE INFORMACJI O ZAWODACH

Wsparcie dla pracowników i klientów instytucji rynku pracy w zakresie:

- skutecznego podejmowania decyzji dotyczących wyboru zawodu, pracy/zatrudnienia,
- nabywania nowych lub rozszerzania już posiadanych kompetencji zawodowych,
- zmiany kwalifikacji zawodowych zgodnie z potrzebami rynku pracy,
- dopasowywania treści szkoleń kontraktowanych przez urzędy pracy do potrzeb rynku pracy.

Wsparcie dla różnych grup interesariuszy w zakresie:

- poradnictwa i doradztwa zawodowego,
- tworzenia i aktualizacji ofert szkoleniowych dla rynku pracy,
- dostosowania oferty kształcenia zawodowego do wymagań rynku pracy,
- tworzenia i aktualizacji opisów stanowisk pracy,
- przygotowania lub aktualizacji opisu kwalifikacji rynkowych wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.